

Iwona Dembowska-Wosik¹

Seria materiałów do nauki języka polskiego jako obcego na poziomie A1: Ewa Piotrowska-Rola, Marzena Porębska, *Polski jest cool*, Szkoła Języka i Kultury Polskiej KUL i Wydawnictwo „Episteme”, Lublin 2013 (1. *Polski jest cool. Książka studenta*, ss. 322; 2. *Polski jest cool. Zeszyt ćwiczeń*, ss. 127; *Polski jest cool. Książka nauczyciela*, ss. 393.)

Seria materiałów *Polski jest cool* jest nową propozycją dla uczących i uczących się języka polskiego jako obcego na poziomie A1. Jej autorki – E. Piotrowska-Rola i M. Porębska są pracownikami Szkoły Języka i Kultury Polskiej KUL. Zestaw składa się z 3 elementów: książki studenta oraz zeszytu ćwiczeń i książki nauczyciela i jest uzupełniony płytą CD z nagraniami w formacie mp3 oraz płytą DVD z filmem instruktażowym dla nauczycieli.

Podręcznik studenta jest podzielony na 28 części – 27 lekcji oraz znajdujące się na końcu książki tabele gramatyczne. Pierwsza lekcja, opatrzona numerem 0, jest lekcją wprowadzającą. Służy zapoznaniu studentów z prostymi poleceniami w języku polskim oraz wprowadza podstawowe typy zadań stosowane w podręczniku (takie jak łączenie kolumn, uzupełnianie wyrazami z ramki, uzupełnianie luk gramatycznych), co znacznie ułatwia pracę z książką. W lekcji 0 jest także tabela, która przedstawia polski alfabet wraz z przykładami, podział polskich głosek na samogłoski i spółgłoski (z wyróżnieniem spółgłosek twardych i miękkich) oraz pierwszą partię ćwiczeń fonetycznych. Szkoda jedynie, że jako przykłady samogłosek *a* i *ę* Autorki podają wyrazy, w których występuje rozkład samogłosek nosowych (*mąka* i *ręka*, s. 11). Materiał w kolejnych lekcjach (o numerach 1 do 24) zorganizowany jest w oparciu o różne kryteria: wokół funkcji komunikacyjnych (np. lekcja 5 *Przepraszam, gdzie jest hotel?* – wokół funkcji takich jak podawanie adresu i zamawianie takśówek), sytuacji komunikacyjnych (lekcja 6 – *Co dla państwa?* – wizyta w restauracji), zagadnień leksykalnych (lekcja 9 – *Co lubisz jeść? Co lubisz pić?* – jedzenie), a także zagadnień gramatycznych (lekcja 20 – *Ile książek przeczytałeś?* – aspekt czasownika w czasie przeszłym). Każda z lekcji z kolei podzielona jest na numerowane sekcje, które koncentrują się na pojedynczych zagadnieniach leksykalnych i gramatycznych.

Dwie ostatnie lekcje, nienumerowane, mają charakter autonomiczny. Jedna poświęcona jest Bożemu Narodzeniu, a druga – Wielkanocy. Obie zawierają proste teksty i atrakcyjne ilustracje i są niezależne od pozostałych lekcji w podręczniku. W zależności od potrzeb można wykorzystać całe lekcje lub ich fragmenty na wcześniejszym lub późniejszym etapie pracy z podręcznikiem.

Książkę studenta zamykają tabele gramatyczne, w których ujęte są zarówno zagadnienia fleksji nominalnej, jak i werbalnej. Wśród nich znajdują się: podział na rodzaje, tabele z końcówkami rzeczownika i przymiotnika dla 6 przypadków (pominięto wołacz), podział na koniugacje w czasie teraźniejszym oraz pełna odmiana 16 czasowników w czasie teraźniejszym (*być, nazywać się, mieć, mieszkać, znać, wiedzieć, jeść, pić, mówić, lubić, interesować się, pracować, iść, jechać, chodzić, jeździć*), odmiana czasowników w czasie przeszłym (*być, telefonować, brać, zaczynać* oraz nieregularnych – *mieć, jeść, musieć, chcieć, móc*), a także odmiana niektórych kłopotliwych czasowników dokonanych (*wziąć, zacząć*) i czasowników ruchu (*chodzić, jeździć, iść, jechać, pójść*). Tę część

¹ i.dembowska.wosik@gmail.com, Katedra Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Łódzki, 90-236 Łódź, ul. Pomorska 171/173.

książki studenta uzupełnia zestawienie użycia i rekcji przyimków *do, na, nad* i *w* (w konstrukcjach statycznych i dynamicznych), tabela z formami zaimków dzierżawczych dla 1 i 2 osoby l.p. oraz tabela z odmianą zaimków osobowych w liczbie pojedynczej i mnogiej.

Zgodnie z deklaracjami Auterek (*Książka studenta*, s. 321) gramatyka w podręczniku wprowadzana jest metodą indukcyjną. Najpierw wybrana struktura prezentowana jest w tekście (który nie musi być tekstem ciągły, a np. dialogiem lub komiksem; por. lekcja 15), następnie wiedza na jej temat jest porządkowana w tabeli, po czym następuje przejście do ćwiczeń automatyzujących. Tych ostatnich jest w podręczniku i zeszytach ćwiczeń szeroki wybór. Autorki zadbały, aby w przypadku konstrukcji wymagających znajomości wielu form gramatycznych (np. przyimków *do* i *na* w połączeniu z czasownikami ruchu; lekcja 14), w podręczniku lub zeszytach ćwiczeń znalazły się zadania ćwiczące konsekwentnie wszystkie wymagane formy.

Teksty i dialogi są w serii *Polski jest cool* podporządkowane nauczaniu materiałowemu językowemu. Ich zawartość leksykalna i gramatyczna jest ściśle kontrolowana, dzięki czemu trudność tekstów odpowiada Krashenowskiej zasadzie *i+1*. Jest to niewątpliwą zaletą w pracy ze studentami niesłowańskimi, których domysł językowy na tym poziomie nauczania jest słabo wykształcony i którzy często czują dużą niepewność w kontakcie z tekstami może bardziej naturalnymi, ale mniej dla nich zrozumiałymi. Wśród tych preparowanych tekstów znalazło się jednak także miejsce na materiały autentyczne, takie jak dowód osobisty i dowód rejestracyjny (lekcja 2), bilet kolejowy (lekcja 21), rozkład jazdy pociągów (w formacie znanym ze strony internetowej PKP; lekcja 21) oraz teksty preparowane, ale naśladujące gatunki, z którymi studenci spotykają się na co dzień (np. menu z pizzerii – lekcja 9).

Wielką zaletą lubelskiego podręcznika jest sposób, w jaki potraktowano w nim nauczanie wymowy. Każda z 25 lekcji kończy się zbiorem ćwiczeń (opartych na książce B. Kaczmarszuk *Fonetyka polska z ćwiczeniami*), które poświęcone są wszystkim zagadnieniom fonetycznym: polskim spółgłoskom i samogłoskom, upodobnieniom wewnątrzwyrazowym i międzywyrazowym, uproszczeniom, akcentowi wyrazowemu, zdaniowemu oraz intonacji. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że Autorki nie ograniczyły materiału to tzw. miejsc trudnych polskiej wymowy, ale uwzględniły wszystkie głoski występujące w systemie języka polskiego. Pozwala to uwzględnić nie tylko najpowszechniejsze trudności, jakie napotykają studenci, ale także nieprzewidywalne problemy z wymową, co jest dużą zaletą podręcznika skierowanego do odbiorców różnych narodowości. Autorki proponują zarówno ćwiczenia kształcące słuch fonematyczny, jak i takie, w których studenci mają okazję ćwiczyć wymawianie poszczególnych głosek w izolacji, w otoczeniu samogłoskowym i spółgłoskowym, w poszczególnych wyrazach i w różnych pozycjach w obrębie tych wyrazów (w nagłosie, śródgłosie i wygłosie). Często pojawiają się również ćwiczenia sprawdzające i ćwiczące korelację głóska - litera.

Każdej lekcji z książki studenta odpowiada lekcja w zeszytach ćwiczeń oraz podręczniku nauczyciela. Jak deklarują Autorki, *zeszyt ćwiczeń został pomyślany jako uzupełnienie i dopełnienie podręcznika* (*Książka studenta*, s. 321). Bardzo dobrze spełnia on swoją rolę. Znalazły się w nim głównie dryle gramatyczne oraz ćwiczenia leksykalne. Ich skorelowanie z materiałem z podręcznika (np. kontrolowane wypełnienie leksykalne ćwiczeń gramatycznych) zapewnia wysoki komfort pracy i pomaga uniknąć problemów, które pojawiają się wtedy, gdy proponujemy uczącym się ćwi-

czenia gramatyczne ze źródeł innych niż podręcznik kursowy. Zeszyt ćwiczeń kończy się kluczem, który umożliwia zainteresowanym studentom samodzielną kontrolę swojej pracy.

Książka nauczyciela podzielona jest na rozdziały odpowiadające lekcjom w książce studenta. Zawiera gry i zabawy, którymi można urozmaicić lekcje, a także plansze, rysunki, ankiety, klucz do *Książki studenta*, transkrypcje nagrań oraz testy do poszczególnych lekcji. Interesującym rozwiązaniem jest wprowadzenie wszystkich typów zawartych w książce gier i zabaw już na samym początku książki nauczyciela – podane są ogólne instrukcje i opisany jest charakter zadania. W dalszej części podręcznika pojawiają się różne warianty wymienionych gier i zabaw oraz dodatkowe instrukcje, uściślające, jak w danym przypadku należy prowadzić pracę ze studentami. Materiały w podręczniku przeznaczone są do kopiowania i wycinania. Korzystaniu z książki sprzyja jej format – zastosowano oprawę pierścieniową, co pozwala skopiować wybrane strony w dobrej jakości, a jednocześnie nie niszczyć podręcznika.

Serię *Polski jest cool* charakteryzuje atrakcyjna oprawa graficzna, z wieloma fotografiami dobrej jakości, rysunkami i tabelami. Wyróżnia ją także to, że Autorki zrezygnowały z druku na papierze kredowym – jak same mówią – na prośbę studentów, którzy zwracali uwagę na trudności z usunięciem zapisu ołówkiem z papieru kredowego.

Na uwagę zasługują także liczne elementy kulturowe pojawiające się w książce studenta. Zbiór twórców polskiej kultury, których wizerunki, imiona i nazwiska pojawiają się w podręczniku jest imponujący. Obejmuje zarówno postaci historyczne (takie jak Mikołaj Kopernik, Tadeusz Kościuszko, Maria Skłodowska-Curie czy Jan Paweł II), literatów (np. Wisławę Szymborską, Andrzeja Stasiuka, Dorotę Masłowską, Olgę Tokarczuk), jak również reżyserów (Andrzeja Wajdę), aktorów (Krystynę Jandę, Mariana i Bartosza Opaniów), sportowców (Otylię Jędrzejczak, Roberta Kubicę, Urszulę i Agnieszkę Radwańskie, Jakuba Błaszczkowskiego), a także postaci kultury popularnej, takie jak np. modelka Anja Rubik, czy wokalistów takich jak siostry Natalia i Paulina Przybysz czy Kazik Staszewski. Ponadto na kartach podręcznika pojawiają się informacje geograficzno-turystyczne (mapy Polski, zdjęcia charakterystycznych polskich krajobrazów – wybrzeża bałtyckiego, Morskiego Oka, jezior mazurskich), zdjęcia atrakcji turystycznych w największych miastach kraju, np. Sukiennic, „Panoramy Raławickiej”, fontanny Neptuna, Ostrowa Tumskiego, Smoka Wawelskiego, pomnika Nike, Kościoła Mariackiego, Stoczni Gdańskiej, zamku na Wawelu).

Serię *Polski jest cool* uzupełnia oryginalny dodatek, jakim jest DVD z filmem, na którym autorki podręcznika wraz z grupą studentów pokazują, jak przeprowadzić 10 zabaw językowych zawartych w książce nauczyciela. Jest to cenny materiał dla młodszych, niedoświadczonych nauczycieli JPJO oraz studentów przygotowujących się do pracy lektora JPJO.

Seria materiałów *Polski jest cool* to kolejna atrakcyjna propozycja dla uczących się JPJO i ich nauczycieli. Poprzez swoje cechy charakterystyczne – rzetelne podejście do nauczania gramatyki, i fonetyki, dyscyplinę w komponowaniu tekstów, stanowi ciekawą alternatywę dla popularnych obecnie podręczników z serii *Hurra! Po polsku* oraz *Polski, krok po kroku*. Sprawdza się dobrze jako podręcznik wiodący oraz jako źródło dodatkowych materiałów do nauczania JPJO. Ponadto, dzięki dołączonej płycie DVD, znajduje też szczególne zastosowanie w procesie kształcenia przyszłych lektorów JPJO.